

Examen VMBO-GL en TL

2010

tijdvak 2
dinsdag 22 juni
9.00 - 11.00 uur

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Gebruik het bronnenboekje.

Dit examen bestaat uit 39 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 58 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

- 1p 1 In de nieuwe grondwet van 1848 zijn de ideeën van één groep duidelijk herkenbaar.
Van welke groep zijn de ideeën herkenbaar?
A feministen
B koningsgezinden
C liberalen
D socialisten
- Gebruik bron 1.*
- 1p 2 In de grondwet van 1848 stonden verschillende grondrechten, zoals de vrijheid van vereniging en vergadering.
→ Op basis van welk **ander** grondrecht kon de katholieke kerk in Nederland bisschoppen benoemen in 1853?
- Gebruik nogmaals bron 1.*
- 1p 3 Het plan werd ook echt uitgevoerd. De benoeming van bisschoppen door de paus is een voorbeeld van het begin van van de katholieken in Nederland.
Welk woord moet op de stippellijn worden ingevuld om bovenstaande zinnen juist te maken?
A discriminatie
B emancipatie
C ontzuiling
D pacificatie
- 2p 4 Hieronder staan de standpunten van twee **verschillende** groeperingen over het wetsvoorstel uit 1900 om de leerplicht in te voeren:
- 1 Het is goed dat de leerplicht wordt ingevoerd, want door onderwijs krijgt ook onze klasse een betere toekomst.
 - 2 Het is goed dat de leerplicht wordt ingevoerd, want zo wordt er geen verschil meer gemaakt tussen jongens en meisjes.
- Geef per standpunt aan welke groepering rond 1900 erbij hoort.
Doe het zo:
standpunt 1: ... (noem groepering)
standpunt 2: ... (noem een andere groepering)
- Gebruik bron 2.*
- 1p 5 De protestanten hadden in 1880 hun eigen universiteit gesticht: de Vrije Universiteit (VU). In 1923 kregen ook de katholieken hun eigen universiteit.
→ Noem een reden waarom beide groepen toen een **eigen** universiteit wilden hebben.

Gebruik bron 3.

- 1p **6** Geef een historisch argument waarom de beschreven situatie **ná** 1848 heeft plaatsgevonden.
- 1p **7** Een burgemeester liet in zijn gemeente een foto verwijderen van een tentoonstelling. Hij vond de foto aanstootgevend, omdat daarop blote badgasten te zien waren. De samenstellers van de tentoonstelling waren boos. Zij vonden dat de burgemeester een grondrecht had aangetast.
→ Welk grondrecht had de burgemeester aangetast, volgens de samenstellers van de tentoonstelling?

Gebruik bron 4.

- 1p **8** In vijf grote Nederlandse steden staat een gebouw zoals op de foto te zien is. Wie doen hun dagelijks werk in dit gebouw?
A de commissaris van politie en de minister van Justitie
B de minister van Justitie en de officier van justitie
C de officier van justitie en de rechter
D de rechter en de commissaris van politie

Gebruik bron 5.

- 1p **9** Op alle vier de kwartetkaarten staat telkens dezelfde fout.
→ Welke fout staat in dit kwartet over directe verkiezingen? Verklaar je antwoord.

Gebruik bron 6.

- 1p **10** Met elk affiche willen de makers ervan een bepaald doel bereiken. Op welke twee affiches heeft dat doel met een **sociaal** grondrecht te maken?
A affiche 1 en 2
B affiche 1 en 3
C affiche 1 en 4
D affiche 2 en 3
E affiche 2 en 4
F affiche 3 en 4

Gebruik bron 7 en 8.

- 1p **11** Hieronder staan enkele steden:
a Amsterdam
b Brussel
c Den Haag
d Parijs
→ Geef per bron aan in welke stad deze organisatie is gevestigd. Vul alleen een letter in. **Let op!** Er blijven twee steden over.

Doe het zo:

bron 7: ... (vul letter in).

bron 8: ... (vul letter in).

- Gebruik bron 9.*
- 1p 12 Bij welke maatschappelijke ontwikkeling hoort het initiatief van de beide raadsleden?
- A democratisering
 - B emancipatie
 - C ontzuiling
 - D secularisatie
 - E verstedelijking

- Gebruik bron 10.*
- 3p 13 Geef per grondwetsartikel aan in welk jaar dit artikel voor het **eerst** in de grondwet werd opgenomen. Maak telkens een keuze uit 1848, 1917 of 1983.
- Doe het zo:*
Bij artikel 1 hoort ... (kies uit 1848, 1917 of 1983).
(enz. tot en met artikel 5)

Historisch overzicht vanaf 1900

- Gebruik bron 11.*
- 2p 14 Vier perioden:
- 1 1900 - 1914
 - 2 1919 - 1937
 - 3 1945 - 1989
 - 4 1989 - 2010
- Geef per kaart aan welke periode daarbij hoort. **Let op!** Er blijven twee perioden over.
- Doe het zo:*
Kaart A: ... (schrijf nummer op)
Kaart B: ... (schrijf nummer op)

- Gebruik bron 12.*
- 2p 15 In de bron staan vijf afbeeldingen die gemaakt zijn vóór of tijdens de Eerste Wereldoorlog.
- Welke **twee** afbeeldingen geven informatie over de **oorzaken** van de Eerste Wereldoorlog? Geef ook aan welke informatie dat is.
- Doe het zo:*
Afbeelding ... (schrijf nummer op) verwijst naar ... (geef informatie uit de afbeelding).
(enz. voor de tweede afbeelding)

Gebruik bron 13.

- 1p **16** Iemand beweert op basis van de gegevens uit deze bron dat de Eerste Wereldoorlog **geen wereldoorlog** is.
→ Ben jij het eens of oneens met deze bewering? Geef een argument voor je keuze met behulp van de bron.

Doe het zo:

Ik vind het wel/geen wereldoorlog (maak een keuze), omdat (geef een argument met behulp van de bron).

Gebruik nogmaals bron 13.

- 1p **17** Geef een reden voor het naar verhouding kleine aantal Amerikaanse slachtoffers tijdens de Eerste Wereldoorlog.

- 2p **18** Hieronder staan tien begrippen:

- 1 demilitarisatie
- 2 diaspora
- 3 indoctrinatie
- 4 kolonialisme
- 5 neutraliteit
- 6 persoonsverheerlijking
- 7 propaganda
- 8 rassenleer
- 9 strafkampen
- 10 totalitair

→ Welke **vijf** begrippen zijn kenmerkend voor het stalinisme? Schrijf alleen de nummers op.

- 2p **19** In 2008 kreeg Stalin veel stemmen tijdens een verkiezing wie de belangrijkste Rus aller tijden is geweest. Na de verkiezing ontstond er discussie over de uitslag. Sommigen vonden dat Stalin op de eerste plaats had moeten eindigen. Anderen vonden dat hij veel te hoog was geëindigd.

→ Geef één historische reden waarom Russen **wél** op Stalin hebben gestemd.

→ Geef ook één historische reden waarom Russen **niet** op hem hebben gestemd.

Doe het zo:

Wél op Stalin gestemd: ... (geef een historische reden).

Niet op Stalin gestemd: ... (geef een historische reden).

Gebruik bron 14.

- 2p **20** In de bron zijn kenmerken van het nationaal-socialisme te herkennen.
→ Noem er **twee**.

Gebruik bron 15.

- 2p **21** Enkele mannen op de voorgrond zijn leden van de brandweer. Zij krijgen geen toestemming om de brand in de synagoge in Duitsland te blussen.
→ Welke politieke groepering gaf **geen** toestemming om de brand te blussen? Geef ook een reden waarom deze politieke groepering geen toestemming gaf.

Doe het zo:

De brandweer kreeg geen toestemming van ... (noem politieke groepering), omdat ... (geef een reden).

Gebruik bron 16.

- 2p **22** De bron toont aan op welke manier het Duitse leger aan het begin van de Tweede Wereldoorlog oorlog voerde.
→ Onder welke naam staat deze manier van oorlogvoeren bekend? Geef met behulp van de bron een voorbeeld van deze manier van oorlogvoeren.

Doe het zo:

naam van de manier van oorlogvoeren: ...

een voorbeeld uit de bron van deze manier van oorlogvoeren: ...

Gebruik bron 17.

- 2p **23** Dit affiche wordt door de Duitsers gebruikt als propaganda onder de Nederlandse bevolking.
→ Welke propagandaboodschap wordt verkondigd? Leg je antwoord uit met behulp van een onderdeel uit de bron.

Doe het zo:

propagandaboodschap: ...

onderdeel uit de bron: ...

Gebruik bron 18.

- 2p **24** Deze tekst beschrijft een gebeurtenis uit de Tweede Wereldoorlog. Deze gebeurtenis wordt gezien als een keerpunt in de Tweede Wereldoorlog.
→ Welke gebeurtenis wordt in de bron beschreven? Geef ook aan waarom deze gebeurtenis gezien wordt als een keerpunt.

Doe het zo:

gebeurtenis: ...

een keerpunt, omdat ...

Gebruik bron 19.

- 1p **25** Op welke vraag geeft de bron een antwoord?
- A** Heeft de Tweede Wereldoorlog invloed gehad op het ontstaan van de consumptiemaatschappij?
 - B** Heeft elke politieke stroming zich tijdens de Tweede Wereldoorlog even sterk verzet tegen de Duitsers?
 - C** Kwam na de Tweede Wereldoorlog de verzuilde samenleving terug?
 - D** Ontstond er in de jaren na de Tweede Wereldoorlog een verzorgingsstaat?
 - E** Werd Nederland na de Tweede Wereldoorlog een geseclariseerd land?
 - F** Zorgde de Nederlandse regering na de Tweede Wereldoorlog voor de verspreiding van kranten?

- 1p **26** Stel, je wilt de geschiedenis van Duitsland in de periode 1945-1949 in een praktische opdracht onderzoeken.
Welke titel zou je dan boven je praktische opdracht plaatsen?
- A de eenwording van twee Duitslanden
 - B de militaire ondergang
 - C de opkomst van het nationaal-socialisme
 - D de Republiek van Weimar
 - E een arm en bezet land
 - F het lidmaatschap van de Volkenbond

Gebruik bron 20.

- 2p **27** Twee perioden:
- a 1942 tot en met 1945
 - b 1946 tot en met 1949
- Geef per foto aan bij welke periode deze hoort.
- Doe het zo:*
Foto 1 hoort bij periode ... (kies a of b).
(enz. tot en met foto 5)

Gebruik bron 21.

- 2p **28** De tekenaar geeft met deze tekening aan wat hij vindt van de Republiek Indonesië en haar machthebbers.
- Leg met behulp van een onderdeel van de tekening uit wat de mening van de tekenaar is over de nieuwe Republiek Indonesië.
- Doe het zo:*
De tekenaar maakt duidelijk dat ... (geef de mening van de tekenaar)
Dat doet hij met behulp van ... (noem een onderdeel van de tekening)

Gebruik bron 22.

- 1p **29** Op welke kaart is het verdelingsplan van de Verenigde Naties voor Palestina (1947) te herkennen?
- A kaart 1
 - B kaart 2
 - C kaart 3
 - D kaart 4

- 1p **30** Al-Nakba betekent in het Arabisch 'ramp' of 'catastrofe'. Een deel van de Arabische bevolking van Palestina gebruikt dit woord voor de afloop van de Arabisch-Israëliëse oorlog van 1948. Het gaat daarbij niet alleen om de vele slachtoffers die toen gevallen zijn.
- Welke andere reden kan de Arabische bevolking van Palestina hebben om van een ramp of catastrofe te spreken?

- 1p **31** Vijf veranderingen in Afrika:
1957: Brits Ghana wordt Ghana
1960: Brits Nigeria wordt Nigeria
1960: Belgisch Kongo wordt Congo
1960: Frans Kameroen wordt Kameroen
1962: Frans Algerije wordt Algerije
→ Welk historisch begrip past bij deze gebeurtenissen?
- 2p **32** De buitenlandse politiek van de Verenigde Staten kenmerkte zich tijdens de Koude Oorlog door een politiek van containment.
→ Wat wordt bedoeld met de politiek van containment? Noem ook een maatregel die bij deze politiek past.
Doe het zo:
Met containmentpolitiek wordt bedoeld: ...
Een maatregel die bij deze politiek past is: ...
- Gebruik bron 23.*
- 1p **33** Drie onderwerpen:
a echtscheidingen
b emigratie
c geboortecijfer
Welke grafiek past bij welk onderwerp? **Let op!** Er blijft één onderwerp over.
Doe het zo:
Bij grafiek 1 past onderwerp ... (vul letter in).
Bij grafiek 2 past onderwerp ... (vul letter in).
- Gebruik bron 24 en 25.*
- 2p **34** De twee spotprenten gaan over het politieke beleid van de Sovjetunie onder leiding van Gorbatsjov. De eerste bron gaat over de gevolgen van zijn beleid voor het **binnenland**, de tweede bron over de gevolgen voor het **buitenland**.
→ Geef per spotprent aan welk gevolg de politiek van Gorbatsjov volgens de tekenaar had.
Doe het zo:
bron 24, gevolg voor binnenland: ...
bron 25, gevolg voor buitenland: ...
- 2p **35** Na de val van de Berlijnse Muur in 1989 werd er gesproken over een hereniging van Oost- en West-Duitsland. Twee jaar later was de eenwording een feit. Sommige Europeanen waren blij met de hereniging, anderen niet.
→ Geef voor beide groepen een **politieke** reden voor hun standpunt.
Doe het zo:
blij met de eenwording: ... (noem politieke reden)
niet blij met de eenwording: ... (noem politieke reden)

Gebruik bron 26.

- 1p **36** Bij welke organisatie hoort de bron?
- A** de Europese Gemeenschap
 - B** de Europese Unie
 - C** de NAVO
 - D** de Veiligheidsraad
 - E** de Volkenbond
 - F** het Warschaupact

Gebruik bron 27.

- 2p **37** Drie van de genoemde Zomerspelen hebben nooit plaatsgevonden.
→ Welke **drie** zijn dat? Geef ook aan welke internationale politieke omstandigheden ervoor gezorgd hebben dat die Zomerspelen nooit hebben plaatsgevonden.

Doe het zo:

jaar: ... (noem het jaartal), vanwege ... (geef een reden)
(doe dit voor drie Zomerspelen)

Gebruik bron 28.

- 2p **38** In de maand mei wordt jaarlijks in **heel Nederland** tijdens twee dagen stilgestaan bij gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog.
→ Welke twee dagen zijn dat? Geef ook per dag aan bij welke gebeurtenis wordt stilgestaan.

Doe het zo:

Op ... mei (noem de dag) wordt stilgestaan bij ... (noem de gebeurtenis).
(ook zo voor de tweede dag)

Gebruik bron 29.

- 1p **39** Geef een reden waarom Kamp Westerbork een voorbeeld is van cultureel-historisch erfgoed.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.